

สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

ผลผลิต : โครงการเกษตรอินทรีย์

กิจกรรมหลัก : กิจกรรมส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ งบประมาณ 1,006,700 บาท

1. หลักการและเหตุผล :

เนื่องจากการเกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติ เป็นมาตรการจำเป็นและเร่งด่วน เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค กรมปศุสัตว์จึงได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถผลิตสัตว์ อาหารสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ สามารถใช้เป็นต้นแบบและขยายผลไปสู่เกษตรกรได้ แต่ในปัจจุบันพบว่าเกษตรกรผู้ผลิตสัตว์อินทรีย์ประสบปัญหาในการหาวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่เป็นอินทรีย์ เช่น กากถั่วเหลืองอินทรีย์ เมล็ดข้าวโพดอินทรีย์ รำอินทรีย์ เพื่อนำมาประกอบสูตรอาหารใช้เลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้เกษตรกรหลายรายต้องเลิกเลี้ยงสัตว์ในระบบอินทรีย์ ซึ่งเป็นปัญหามากสำหรับฟาร์มเกษตรกรรายย่อยกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ เป็ดไข่ หรือไก่พื้นเมืองอินทรีย์ นอกจากนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมก็ประสบปัญหาขาดแคลนอาหารหยาบอินทรีย์เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักพัฒนาอาหารสัตว์จึงได้จัดทำโครงการปลูกถั่วพลูรีเกรซเป็นอาหารเสริมโปรตีนเลี้ยงสัตว์ปีกในระบบอินทรีย์ และโครงการปลูกพืชอาหารสัตว์เลี้ยงโคนมในระบบอินทรีย์ ภายใต้กิจกรรมส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรพื้นที่นำร่องที่มีการเลี้ยงไก่ไข่ เป็ดไข่ หรือไก่พื้นเมืองอินทรีย์ ในพื้นที่ 5 จังหวัด ปลูกถั่วพลูรีเกรซใช้เป็นอาหารเสริมโปรตีนเลี้ยงสัตว์และใช้เป็นพื้นที่ปล่อยเลี้ยงให้หากินตามธรรมชาติ และเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรพื้นที่นำร่องที่มีการเลี้ยงโคนมอินทรีย์ ในพื้นที่ 2 จังหวัด ปลูกพืชอาหารสัตว์ใช้เป็นอาหารหยาบคุณภาพดีเลี้ยงโคนมอินทรีย์และใช้เป็นพื้นที่ปล่อยเลี้ยงให้หากินตามธรรมชาติ โดยมีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการผลิตสัตว์และพืชอาหารสัตว์ ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ผลการดำเนินการจะได้ต้นแบบการผลิตพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ใช้เลี้ยงสัตว์ในระบบอินทรีย์ สามารถสร้างฟาร์มเครือข่ายผู้ผลิตพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ช่วยเพิ่มทางเลือกการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ให้กับเกษตรกรผู้สนใจต่อไป

2. วัตถุประสงค์:

- 2.1 เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกถั่วลิสงถั่วพลูรีเกรซเป็นอาหารเสริมเลี้ยงสัตว์ปีกอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนค่าอาหารและให้เกษตรกรมีแหล่งอาหารสัตว์อินทรีย์เพิ่มขึ้น
- 2.2 เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกหญ้าแบบประณีต เลี้ยงโคนมในระบบอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต และให้เกษตรกรมีแหล่งอาหารสัตว์อินทรีย์เพิ่มขึ้น
- 2.3 เพื่อสร้างศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ให้แก่เกษตรกรใช้เลี้ยงสัตว์ในระบบอินทรีย์

3. ผลผลิต (Output) ระดับกิจกรรม/โครงการ

- 3.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกระบบอินทรีย์ได้รับต้นกล้าถั่วลิสงเถา ฟลอริเกรซ จำนวน 55 ฟาร์ม
- 3.2 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมระบบอินทรีย์ได้รับท่อนพันธุ์หญ้า จำนวน 12 ฟาร์ม
- 3.3 สร้างศูนย์ต้นแบบพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ จำนวน 8 แห่ง

4. ผลลัพธ์ (Outcome) ระดับกิจกรรม/โครงการ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกและโคนมระบบอินทรีย์มีแหล่งอาหารสัตว์อินทรีย์สำหรับเลี้ยงสัตว์ สามารถลดต้นทุนค่าอาหารและมีรายได้เพิ่มขึ้น

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)

- 5.1 ฟาร์มเกษตรกรนำร่อง ปลูกพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ไว้ใช้เลี้ยงสัตว์ ไม่ต่ำกว่า 67 ฟาร์ม
- 5.2 ศูนย์ต้นแบบพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ได้รับการรับรองในระบบอินทรีย์ ไม่ต่ำกว่า 8 แห่ง

6. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. สนับสนุนกล้าพันธุ์ถั่วลิสงเถาฟลอริเกรซให้เกษตรกรปลูกเลี้ยงสัตว์ปีกระบบอินทรีย์ 8 แห่ง คือฟาร์มสัตว์ปีกอินทรีย์ในจังหวัด สุรินทร์ อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม สระแก้ว สกลนคร นครพนม ยโสธร และกาฬสินธุ์เพาะกล้าพันธุ์ถั่วลิสงเถาฟลอริเกรซ โดยใช้ธาตุเพาะขนาด 50 หลุม เพาะต้นกล้าได้ 50 ต้น/ถาด (ปลูกได้พื้นที่ 10 ตารางเมตร/ถาด) ผลิตต้นกล้าทั้งหมด 2,750 ถาด สำหรับแจกเกษตรกร 55 รายๆละ 50 ถาด-ศวอ.ประสานงานกับ ปศจ.คัดเลือกฟาร์มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ปีก จัดส่งต้นกล้าพันธุ์ถั่วลิสงเถาฟลอริเกรซให้ถึงฟาร์มเกษตรกร เพื่อนำไปปลูกเลี้ยงสัตว์ปีกอินทรีย์
2. สนับสนุนท่อนพันธุ์หญ้าให้เกษตรกรปลูกเลี้ยงโคนมระบบอินทรีย์ ศวอ.2 แห่งจัดเตรียมท่อนพันธุ์หญ้าเนเปียร์ หรือหญ้าแพงโกลา จำนวน 30,000 กิโลกรัมสำหรับแจกเกษตรกร 12 รายๆละ 5 ไร่ (ใช้อัตราปลูกท่อนพันธุ์ 500 กก./ไร่)
-ศวอ.ประสานงานกับ ปศจ.คัดเลือกฟาร์มเกษตรกรเลี้ยงโคนมอินทรีย์ จัดส่งท่อนพันธุ์หญ้าให้ถึงฟาร์มเกษตรกร เพื่อนำไปปลูกเลี้ยงโคนมอินทรีย์ ฟาร์มโคนมอินทรีย์ในจังหวัด นครราชสีมาและสระบุรี ศวอ.10 แห่งและสอ.ส่วนกลาง ออกพื้นที่ให้คำแนะนำและติดตามผลการปลูกพืชอาหารสัตว์สำหรับเลี้ยงสัตว์ปีกและโคนมในระบบอินทรีย์ ฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ในจังหวัด นครราชสีมา สระบุรี สุรินทร์ อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม สระแก้ว สกลนคร นครพนม และกาฬสินธุ์
3. ให้คำแนะนำและติดตามผลการดำเนินงาน ศวอ.10 แห่งและสอ.ส่วนกลาง ฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ในจังหวัด นครราชสีมา สระบุรี สุรินทร์ อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม สระแก้ว สกลนคร นครพนม และกาฬสินธุ์ ออกพื้นที่ให้คำแนะนำและติดตามผลการปลูกพืชอาหารสัตว์สำหรับเลี้ยงสัตว์ปีกและโคนมในระบบอินทรีย์

4. สร้างศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์ ศวอ.กาญจนบุรี ศวอ.ยโสธร ศวอ.กาฬสินธุ์ ศวอ.บุรีรัมย์ ศวอ.เลย ศวอ.มหาสารคาม ศวอ.เชียงราย และ ศวอ.อำนาจเจริญ พัฒนาพื้นที่ภายในศูนย์ฯให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ และบริการพันธุ์พืชอาหารสัตว์อินทรีย์ โดยขอรับรองเป็นฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์และแปลงพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ ของกรมปศุสัตว์

7. แผนภูมิความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนวิธีปฏิบัติงาน

7.1 แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงการปฏิบัติงานกิจกรรมส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์

